

N:o 76.

Toinen Saarna Kuudentena Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Matt. 5: 20–26.

Herra ottaa tässä evankeliumissa selittääksensä ja tulkitaksensa Mooseksen lakia, sillä eihän hänen sopinut kiivaudella ja pakottamalla ihmisiä hurskaiksi tehdä. Hän ei ole laina antaja vaan Vapahtaja, joka ei keneltäkään mitään ota, vaan kaikille antaa. Hän osoittaa siis ystävällisyyttä siinäkin, että selittää lain ja opettaa ystävällisesti, missä vika ja puute on, eikä vaadi ankaruudella, kuten Mooses teki, joka tahtoi ihmiset siinä paikassa joko hurskaiksi tai hengiltä pois. Kristuksen suureksi hyväksi työksi on sen vuoksi selitettävä tässäkin se, että hän opettaa meille vikamme ja puutteemme. Erityisesti koskettaa hän tässä vihastumisen syntiä, joka sanomattoman paljon saa pahaa aikaan ihmisten keskuudessa, kuten hyvästi nähdään, ja johon melkein koko maailma on vikapää.

Nyt tahdomme tarkastella käsky: **Ei sinun pidä tappaman**, kuinka sen juutalaiset ymmärsivät, ja kuinka meidän tulee se ymmärtää. Juutalaiset pitivät murhaajana sitä, joka kädellä löi toisen kuoliaaksi; vaan ken ulkonaisesta teosta pysyi erillään, se oli heidän mielestään hurskas ihminen. Näin he Kristuksellekin tekivät; kun olivat saaneet hänen Pilatuksen haltuun tuomittavaksi, jäivät he itse ulkopuolelle ja arvelivat olevansa viattomia hänen vereensä, kun olivat lain puhtaana pitäneet, Joh. 18: 28.

Samoin menetteli Saul Daavidin kanssa, sillä hänkin luuli olevansa hurskas, ellei vaan kädellään häntä surmannut, 1 Sam. 19. Näin

ovat he asian selittäneet, ymmärtämättä, että laki vaatii sydämenkin puhtautta. Sen vuoksi sanoo Kristus tässä kristityillensä:

Ellei teidän vanhurskautenne ole paljoa enämpi kuin kirjanoppineitten ja fariseusten, niin ette tule taivaan valtakuntaan. Siinä on kova hirmuinen tuomio, jolla kirotaan kaikki väärät pyhät ja kaikki ulkokullatut, jotka ulkonaisissa töissä hääraävät.

Mutta kuinka me sitten olemme tämän käskyn selittäneet? Hiukan paremmin, se on: kaksi kertaa pahemmin olemme sen selittäneet, nimittäin näin: tosin ei saa vihaa edes sydämessä olla, mutta voisihan ihminen kyllä käyttäytyä ystävällisesti ja ajaa sellaisen vihan pois sydäimestään; me olemme siis väittäneet tämän olevan vapaan tahdon vallassa, joka on kaksi kertaa pahempaa. Juutalaiset ovat väittäneet tämän käskyn ulkonaista elämää tarkoittavaksi ja me taas olemme panneet sen vapaasta tahdosta riippuvaksi, joten siis juutalaisten ulkokultaisuus on töissä ja kristittyjen ajatuksissa. Sillä näinhän me ajatteleme: Kah, minä tahdon antaa sen hänelle anteeksi ja olla hänelle hyvä. Kun kerran vapaalla tahdolla tekoon ryhdytään, niin pitää sen muka olla tehtynä.

Kuinkas meidän sitten pitää asiassa menettellä? Meidän täytyy sanoa näin: Maan päällä ei löydy yhtäkään ihmistä, jonka ei täytyisi, ellei hän ole uudesta syntynyt, vihastua, pahasti käyttäytyä, pahoja sanoja lausua, sillä muuta ei luonto voi tehdä. Mutta laki tulee nyt

siihen, ja se sanoo: Sinun pitää olla hellä, suloinen ihminen sydäimestäsi, sanoissasi ja töissäsi, ei saa sinussa olla paha sisua. Niin kyllä, mutta missä on sellainen ihminen? Ei sitä äitini minulle anna, sen täytyy taivaasta tulla alas. Sillä maan päällä ei ole sitä ihmistä, jonka ei täytyisi lihaa ja verta ollen, vihasua, pahoja sanoja lasketella ja pahasti käyttäytyä. Ellen näin tee, on siihen totisesti syytä se, että pelkään miekkaa tai tavoittelen omaa etuani. Jos olen kiroilematta, panettelematta, niin pidättää minua siitä totisesti joko miekka tai helvetti, kuoleman tai perkeleen pelko, sillä niiden kuvailen minä päälleni tulevan ja senvuoksi pidätän itseäni; muutoin en voisi sitä jättää, vaan vieläpä löisin ja kuristaisin kuoliaaksikin, missä ja milloin vaan voisin. Minä en siis voi luonnostani kuinkaan päin ystävällisesti puhua enkä käyttäytyä; jos näin teen on se totisesti teeskentelyä, sydän jääpi ainakin myrkkyä täyteen. Kuuleppas tässä Kristusta, joka selittää sinulle lain niin, että sinun täytyy sydämesi sisuksissa hävetä. Hän selittää: Sinä et ole hellä sydäimestäsi, sydämesi on täynnä vihaa, murhaa ja verta, sentähden tahtovat kädet ja silmätkin mielellänsä niitä täynnä olla, niitä et voi torjua, yhtä vähän kuin voit estää tulta polttamasta, sillä polttaminen on sen luonto.

Nyt sanonee joku: Kuinka sitten minun tulee tehdä, sillä minä tunnen, että juuri niin on laitani, enkä voi sille mitään? Vastaus: Juokse valittamaan sitä Herralle Jumalallesi ja sano näin: Katso, Herrani, siinä on lähimmäiseni minua hiukan vahingoittanut, on puheillaan vähän koskettanut kunniaani, on vähäsen estänyt minua tavarani hankinnassa, sitä en voi kärsiä, vaan mielelläni tappaisin hänet. Ah, Jumalani, minä valitan surkeasti, että tahtoisin olla hellä hänelle, mutta pahasti kylmä, en voi; katso kuinka perin kylmä jopa kuollutkin minä olen. Ah, Herra, en voi auttaa

itseäni, en kykene siihen; jos sinä teet minun toiseksi niin olen hurskas, muutoin pysyn sellaisena kuin ollutkin olen. Sieltä eikä mistään muualta tulee sinun voimaa etsiä. Jos itsestäsi sitä etsit, et löydä, sydämessä viha aina kuuuu ja kiehuu, sitä et voi välttää.

Lain summa on siis tämä: Sinun pitää olla ystävällinen, suloinen ja hyvä sydäimestäsi, sanoissa ja töissä; vaikka sinulta henkikin otettaisiin, niin kärsi kuitenkin kaikki hyvällä mielellä ja kiitä Herraasi. Katsokaas, näin paljon sisältävät nämä harvat sanat: **Ei sinun pidä tappaman.** Näin on Kristus tehnyt, tee sinä samoin, niin olet hyvä Kristitty. Kun hän ristillä riippui, häpäisivät Juutalaiset hänen kaikkein korkeinta nimeänsä ja kunniaansa pilkaten häntä näillä ja näiden tapaisilla sanoilla: Katsokaas, kuinka siivo Jumala hänellä on; jos hän on Jumalan Poika, niin astukoon alas ristiltä; tulkoon nyt hänen Jumalansa, johon hän panee turvansa ja kerskauksensa, autamaan häntä, (Matt. 27, 43, Mark. 15: 32, Luukk. 23: 35). Nämä sanat ovat kipeästi koskeneet hänen sydämeensä ja ovat hänelle suoremman tuskan saattaneet kuin kaikki muut kärsimykset. Kuitenkin kantoi hän kaikki kärsivällisesti ja itki vihamiestensä tähden nähdessään, ettei heillä pitänyt hänen suuresta hyvästä työstään, hänen heidän edestänsä tapahtuvasta kuolemastansa mitään hyötyä oleman, ja rukoili anteeksi heidän syntejäänsä. Ja me tahdomme napista ja nurista pienimmästäkin asiasta, jos vähän vähäkin saamme lähimmäisemme tähden kärsiä.

Tästä näette, kuinka kaukana vielä olemme Kristuksesta. Meidän täytyy totisesti kärsiä Kristuksen kanssa, jos muutoin tahdomme hänen kanssansa kunniaan tulla; hän on käynyt edellä, että me häntä seuraisimme, kuten 1 Piet. 2: 21 sanotaan: **Sitä varten olette te kutsutut, että Kristus myös kärsi meidän edestämme, ja jätti meille esikuvan, että**

teidän pitää hänen askeleitansa noudattaman, joka ei yhtään syntiä tehnyt, eikä yhtään petosta ole hänen suustansa löyty, joka ei kironnut, koska häntä kirottiin, ei uhannut, koska hän kärsei.

Katsokaapas tässä minkälaisen esimerkin P. Pietari esittää; sitä tulee meidän totisesti seurata, olla hänen kaltaisensa ja samoin tehdä. Vaan sitä emme luonnostaan voi, jonka vuoksi olemme kaikki perkeleen omia eikä ole yhtäkään ihmistä maan päällä, joka ei olisi kadotuksen lapsi. Järkähtämättömästi tässä vaaditaan: Teidän pitää olla sen laatuisia, nimittäin suloiset sydämeistä, muuten olette helvetin omat.

Kuinka siis on tehtävä? Näin tehtäköön: Sinun täytyy tunnustaa olevasi tuomittu ja perkeleen oma, sekä ettet voi omasta voimastasi itseäsi auttaa; sitten täytyy sinun paeta Jumalan turviin ja rukoilla, että hän tekisi sinusta toisen ihmisen, muutoin on kaikki hukassa ja kadotuksessa. Tämän ovat nyt nuo korkeasti oppineetkin hyvästi havainneet ja nähneet, mutta ovat ajatelleet: No kaikkea, jos meidän tulisi saarnata, että kaikki maailma muka on tuomittu ja perkeleen oma, niin minne joutuisivat hurskaat messupapit ja munkit, sitten täytyisi kai heidänkin olla tuomittuja? Ei, Jumala siitä varjeltakoon! Seis, seis, me tahdomme kieleemme teroittaa ja tehdä Herralle Jumalallemme reijän paperiin, olla järkeviä ja sanoa: Eipä toki ole Jumala niin tarkoittanut, sillä kukapa sellaista voisi täyttää? Hän ei ole tätä käskenyt vaan ainoastaan neuvonut niille, jotka tahtovat täydellisiä olla; mutta eipä täydellisetkään ole velvollisia näin käyttäytymään, vaan heille on siinä kyllä, että siihen pyrkivät ja ponnistelevat.

Tästä asiasta on monta suurta kirjaa tehty ja kirjoitettu, joita he ovat nimittäneet **formas conscientiarum**, ja joiden pitäisi omaatuntoa tällaisissa hädissä lohduttaman ja vahvista-

man. Tuomas Akvinolainen on tuon väärän opin pääsaarnaaja. Saman opin on sittemmin paavi vahvistanut, jonka jälkeen se on koko maailmaan levinnyt. Siitä ovat saaneet alkunsa kaikki munkkikunnat, jotka ovat tahtoneet olla täydellisiä. Mutta nyt Jumalan kiitos olemme me päässeet petoksen perille, niin että voimme välttää sitä.

Mepä lohdutammekin omiatuntoja aivan toisin, nimittäin näin: Rakas ihminen, tuo ei ole sanottu ainoastaan munkeille ja messupapeille, Kristus ei laske leikkiä sanoissaan, käsky on selvä, niin täytyy tehdä, taikka olet perkeleen oma. Näin me lohdutamme. Oi, voi, sanoo luonto, onko tuo lohduttamista? Sehän on suoraan perkeleelle jättämistä. Niin, ystäväni, minun täytyy ensin painaa sinut helvettiin ja vasta sitten kohottaa taivaaseen, sinun täytyy ensin epätoivoon joutua ja vasta sitten tulla Kristuksen tykö ja katsella hänen esimerkkiään, kun hän niin käyttäytyy vihollisiaan kohtaan, että itkeekin heidän tähtensä. Mutta vaikka tämä kuva sinua liikuttaakin, ei se kuitenkaan paljon auta sinua.

Ota sitten vaari hänen sanastaan ja lupauksestaan, että hän tahtoo sinua muuttaa, ja vasta se on sinua auttava. Lausu näin: Ah, katso Jumalani, sinä olet asettanut minulle esikuvaksi Kristuksen, rakkaan poikasi, että hänen tavallaan eläisin, mutta siihen ei voimani riitä. Ah, rakas Jumala, muuta minua, anna minulle armosi. Silloin tulee Jumala ja sanoo: Katsos, koska sinä tunnet itsesi ja pyydät minun armoani, niin tahdon minä rukouksesi täyttää ja tehdä sinusta toisen ihmisen. Vaikka et olekaan niin täydellinen kuin Kristus, niinkuin sinun kyllä olla pitäisi, niin on kuitenkin minun Poikani elämä ja täydellisyys, sinun avuksesi tuleva. Katsokas, näin täytyy aina olla jotakin, joka pitää meitä nöyryydessä ja pelvossa.

Tämä on oikea lohdutus, jota ei oma voimamme anna, vaan se tieto, että meillä on ar-

mollinen Jumala, joka antaa meille anteeksi, kun Kristukseen uskomme emmekä omaan ansioomme, ja puhdistaa meitä päivä päivältä, ja että puutteitamme tuntiessamme saamme kuitenkin alati Kristukseen turvata. Katso-kaas, näin on evankeliumimme pääsisällys ymmärrettävä. Nyt tahdomme lyhykäisesti ryhtyä tekstiin ja hiukan tarkastella, mitä se sisältää.

Neljänlajisesta vihasta.

Herra puhuu tässä neljänlajisesta vihasta. Ensiksi sydämen vihasta, joka on päälaji ja josta sinun täytyy olla niin puhdas, ettet sitä tunnekaan. Se nyt ei voi olla mahdollista, jonka vuoksi, kun sitä tunnet, tule Kristuksen tykö ja pyydä häneltä armoa, että hän sinun muuttaisi. Rukoile, että hän sammuttaisi sen, kun se tahtoo liekkiin leimahtaa; omin voimin et voi sitä tehdä.

Toinen laji on raka, joka merkitsee vihaista, tylyä käytöstä silmillä, pään ja kasvojen liikkeillä, ja kuinka muuten sitä voidaan vielä ilmaista; sellaisesta tulee sinun niinkään olla vallan vapaa. Sentähden täytyy sinun aina tietää, mistä ja kuinka apu on saatavissa.

Kolmas laji on, ettei saa sanoa: **Sinä tyhmä**, jolla ymmärretään kaikenlaisia haukkuma- ja herjaussanoja, joilla lähimmäistä häväistään; olkoon sekin poikessa. Lähimmäistä täytyy kaikin tavoin suojella ja peittää, missä suinkin voidaan.

Neljäs laji on, ettei ketään törkeästi käsin kuoliaksi lyödä, se on: että lähimmäistä pitää teossa autettaman, holhottaman, hänelle annettaman, niin että hän tulee toimeen. Sillä jos minä näen jonkun ihmisraukan hädässä enkä auta, suojele, holho häntä, niin että hän hengissä pysyy, silloin minä käsin surmaan hänet.

Jos siis tahdot nähdä ja tietää, minkälainen olet, niin et saa siitä päättää, kuinka niitä kohtaan olet, joitas rakkaana pidät, sillä luontokin sen opettaa, ettei pahaa rakastetulle suoda, vaan ota vaari käytöksestäsi vihamiehiäsi kohtaan, niin saatatpa havaita, kuka olet. Jos havaitset suhteesi häneen siksi, ettet sydämes-täsi ole hänelle suosiollinen, et kohtele häntä ystävällisesti, puhut hänestä pahaa, et auta häntä käsilläsi, niin olet murhaaja.

Mutta kun Herra sanoo: **Jokainen joka tyhmästi vihastuu veljellensä, hänen pitää tuomioon vikapää oleman; mutta jokainen kuin sanoo veljellensä: raka, hänen pitää neuvon ala vikapää oleman; mutta jokainen joka sanoo: sinä tyhmä, hänen pitää helvetin tuleen vikapää oleman**, niin puhuu hän sen tavan mukaan, joka maallisessa oikeudessa noudatetaan. Kun siellä ensin syytetty tulee oikeuden eteen, niin otetaan selko, onko hän pahaa tehnyt vai eikö, jonka jälkeen neuvotellaan, mikä rangaistus häneen sovitetaisiin, ja lopuksi määrätään hänet rangaistusta kärsimään. Näin menetellään tässäkin niitten eri lajien kanssa, niin että toinen vihan laji rangaistaan kovemmin kuin toinen. Tosin ei ole muuta kuin yksi helvetti, mutta siellä on monellaisia vaivoja ja rangaistuksia, joista toinen on aina kirousta likempänä kuin toinen, samoin kuin se jo on lähempänä kuolemata, josta tuumailaan, millä kuolemalla hän olisi lopetettava, kuin se, joka vasta viedään oikeuden eteen. Edelleen selittää Herra itse sanansa lausuen:

Jos sinä uhraat lahjas alttarille ja siellä muistat, että veljellä on jotakin sinua vastaan, niin jätä sinne lahjas alttarin eteen, ja mene ensin sopimaan veljes kanssa, ja tule sitte lahjas uhraamaan. Sovi nopiasti riitaveljes kanssa, koskas vielä hänen kanssansa tiellä olet, ettei riitaveljes sinua anna joskus tuomarille, ja tuomari antaa sinun palveli-

jalle, ja sinä heitetään torniin. Totisesti sanon minä sinulle: et sinä suinkaan pääse sieltä ulos, siihen asti kuin sinä maksat viimeisen rovon.

Tässä näette, mitä Jumala meiltä tahtoo, ei hän halua mitään hänelle itsellensä tehtävän, ellei sitä tehdä rakkaudesta ja ellei välimme ensin lähimmäisen kanssa ole hyvä. Katsokaas viha tekee siis turhaksi kaikki hyvät työt, olivatpa ne minkä nimellisiä hyvänsä, niinkuin rukouksia, paastoja, ruumiin kidutuksia, almuja ja mitä muita lieneekin. Jumala vaatii, että ensin sovimme niiden kanssa ja niiltä anteeksi pyydämme, joita olemme loukanneet, kuten kohtuullista onkin. Tätä hän tarkoittaa sanoillaan: Jos sinä uhraat lahjas alttarilla ja veljelläsi on jotakin sinua vastaan, niin mene sopimaan ja pyytämään häneltä anteeksi. Toisin päin: Sovi nopeasti sen kanssa, joka sinulle on pahaa tehnyt; ja vaikka hän ei tulisikaan luoksesi pyytämään anteeksi, niin ole kuitenkin hänelle lempeä ja anna anteeksi. Katsokaas, näin on hänellä vaatimuksia molemmin puolin, niin että pahaa kärsineenkin tulee olla ystävällinen ja antaa anteeksi, ja toisaalta myös väärintekijän

pitää anteeksi anoman, että kaikki sovinnossa kävisi.

Nyt voisi joku sanoa: Sinä kiellät, ettei toista saa tyhmäksi sanoa. Kuinkas sen laita on, että Kristus itse usein sanoo opetuslapsilensa: te tyhmät, niinikään, te epäuskoiset, jotka kuitenkin on sangen suuri loukkaus kristitylle ihmiselle? Vastaus: Kaikki on arvosteltava sen mukaan, millä kannalla sydän on; minä laatuinen se on, sellaisia ovat työtkin. Vaikka Kristus ja Paavali niin tekevät ja kovasti nuhtelevat ja soimaavat, on heidän tarkoituksensa kuitenkin hyvä ja sydämellinen, jonka vuoksi heidän työnsäkin ovat hyviä. Samoin isäkin usein sanoo poikaansa tyhmäksi, vieläpä kurittaakin häntä, mutta hän tekee kuitenkin kaikki hyvyydestä, hänen sydämensä on alati hellä poikaa kohtaan. Näin juuri tekee Kristuskin, apostolit ja kaikki uskovaiset; kaikkia heidän töitensä on isällinen ja äidillinen sydän ohjaamassa, jonka vuoksi ne ovat hyviä töitä. Tuollaisia asioita pitää siis arvostella sydämen eikä henkilön mukaan. Olkoon sanotussa kylläksi tällä kertaa evankeliumistamme. Amen.